

אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ חָדָשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה מְבֹרָה

שְׁנֵה פְּרָפְרָה

אַגְדָּה לְחַגֵי תַשְׁרִי

סְפֻרִים מְשֻׁלִּים מְנַהֲגִים וְהִלְכוֹת עֲנֻנִים וּבִקְשׁוֹת וְתַפְלוֹת

רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכְּפוּרִים
סְבוֹת, שְׂמֵחַת תּוֹרָה

מַלְכוּת וְקִסְבוּרָה



סליחות

במוצאי מנוחה קדמנוך תחלה

לאחר חצות הלילה, כאשר הקדוש-ברוך-הוא יושב על כסא רחמים, מתאספים יהודים לומר "סליחות" בבית-הקנסת. בני עדות האשכנזים מתחילים באמירת "סליחות" ממוצאי השבת שלפני ראש-השנה או השבת שלפניה; בני עדות הספרדים מתחילים בראש-חדש אלול.

בית הכנסת
שערי תפילה
לתורה תפילה ויראת שמים



אגרת ברכה

החל בחדש אלול, כאשר אדם כותב אגרת לחברו הוא צריך לרמוז לו בתחלה או בסוף המכתב כי הוא מבקש עליו שיזכה לשנה טובה. על כך מצאו רמז בפסוק: "וישאלו איש לרעהו לשלום" - ראשי תבות: אלול. **כיום** נוהגים כבר מט"ו באב לברך במכתב בכתובה וחתומה טובה.

שנערכות בחדש אלול מופיע האחול: "בתיבה וחתומה טובה". יש שמתחילים להוסיף אחול זה כבר מחמשה עשר באב. בספר "שער יששכר" נכתב, שהמלים "חמשה עשר באב" סוכמו בגימטריה הוא "בתיבה וחתומה טובה" (928).

בחדש אלול, כאשר מהאפק נשמעים פעמי השנה החדשה, מברכים הכל ומתברכים בברכת שנה טובה ומתוקה. במכתבים רבים של גדולי ישראל נוכל למצוא אותם מברכים ב"ברכת השנים" וחותמים בכתובה וחתומה טובה. גם בהזמנות לשמחות נשואין

הצדיק רבי יחזקאל לוינשטין זצ"ל

קבל פעם אחת מכתב מתלמיד וקרא בהתרגשות את כל הברכות והאחולים שכתב לו התלמיד בסיום המכתב.

אחר-כך כתב רבי יחזקאל בתשובה לתלמידו: "כתוב: 'ואברכה מברכך'. מי שמברך את הזולת, הקדוש-ברוך-הוא מברך אותו. חשב רגע, איזה עסק טוב עשית! אתה ברכת אותי בברכת בשר ודם, וקבלת ברכות שמים מעל! האם יש עסק משתלם מזה?!"

תשבצים. אבל הדבר הראשון שעשיתי מדי יום הזה - קריאת דף ההוראות..."

ה"סליחות" הן כמו דף הוראות - אומר ה"חפץ חיים". בסליחות אנו קוראים איד לבקש סליחה גדלים וברשים, מה עלינו לעשות כדי לחזור בתשובה, איד להצטער באמת על העברות, ועוד ועוד. אבל מי ש"קורא" את הסליחות פאלו זו סתם רשימה של מלים וממשיך להתנהג כרגיל, לבלות ולהנות ולהעביר את הזמן בבטלה, בלי לנצל את ימי הרחמים והרחון - דומה לאותו משרת שקרא את דף ההוראות ומלבד זאת לא עשה דבר.

לכן, כאשר אנו אומרים את ה"סליחות", נתחרט באמת, נחליט שלא לעבד עוד עברות, ונשתדל תמיד לקיים מצוות ומעשים טובים.

לסקרה, כיצד להתחסס אל הקונים, מה להזמין, להיכן להתקשר, היכן לאחסן את המוצרים ואיד למכור אותם. אל תשכח לקרא את הדף מדי יום ביזמו, כדי שלא להחסיד שום פרט!"

"בנדאי!" קד מאיר קדה לנכח פניו של הגביר.

ר' יוסל יצא לדרך, ומאיר הגיח את הדף במקום שמור כדי שלא ישכח לקרא בו.

כעבד חדש חזר הגביר לביתו ומצא את התנות ועולה, ומתוך התנות בקע ריח של עבש ורקבון. בבחלה נבה מהר ר' יוסל אל המשרת ומצאו יושב על פסא נוח ומלקק גלידה להנאתו.

"שלום!" קדם המשרת את פניו של הגביר בפנים קודנות, "עשיתי בדיק כמו שאמרתי לי! חדש שלם בליתי לי בנעמים, וצאתי לטיולים, אבלתי מצדדים ופתרתי

כשאנו אומרים "סליחות", אנו מבקשים "סליחה" מבורא עולם. איד מבקשים סליחה? בעינים משפלות, בלב נכנע ואפלו בדמעות. מי שמבקש סליחה במלים יבשות, בלי לשתף הרהורים של תרטה ותשובה - הנו מגחך מאד, כמו מאיר המשרת במשל שלפנינו:

ר' יוסל הגביר עמד בפתח, תיקו ארוז, והעגלה והסוס ממתינים ליד הבית. "אני יוצא לדרך, מאיר", אמר ר' יוסל למשרת. "עלי לנסע לצרך העסקים. רצוני לבקש ממך משהו לפני שאצא לדרך".

"לפדתה, אדוני", קרא מאיר המשרת.

"הנה דף ההוראות", הושיט הגביר דף עם שורות כתובות לידיו של המשרת. "את הדף הזה עליך לקרא מדי יום. כאן כתוב מה עליך לעשות, איד לנהל את התנות, מתי לפתח אותה ומתי

"ישראל, עם קדושים! קומו לסליחות!" נשמע

קולו הצלול של השמש ברחוב העיר ארם-צובה.

היה זה לפני חצות-הלילה. העיר נמה את שנתה. התושבים העיפים נחו מעמל היום, וקולו של השמש הפריע להם. מדי לילה היה השמש מגיע. מדי לילה היה קולו נשא מתחת לחלון ביתו של רב העיר הגאון רבי מרדכי לבטון ומעיר אותו.

גם לאזניו של מושל העיר הגיעו הקריאות. "מה זה?! מי צועק באמצע הלילה?!" תמה המושל. כאשר נודע לו כי השמש היהודי מעיר את רב העיר, בקש להודיע לשמש שיחדל ממונהגו זה.

תשובתו של השמש היתה: "מנהג יהודי עתיק משנים קדמוניות להעיר לסליחות בעת ליל. אסור לנו לשנות את המנהג הזה".

המושל שמע את התשובה וכעס מאד. הוא צוה על שוטרו שיצאו בשעת לילה ויחכו לרב ולשמש בסמטה חשוכה. "כאשר הם יעברו בסמטה, הכו אותם מכות רצח עד שימותו. כך לא יפריעו לי עוד לישון".

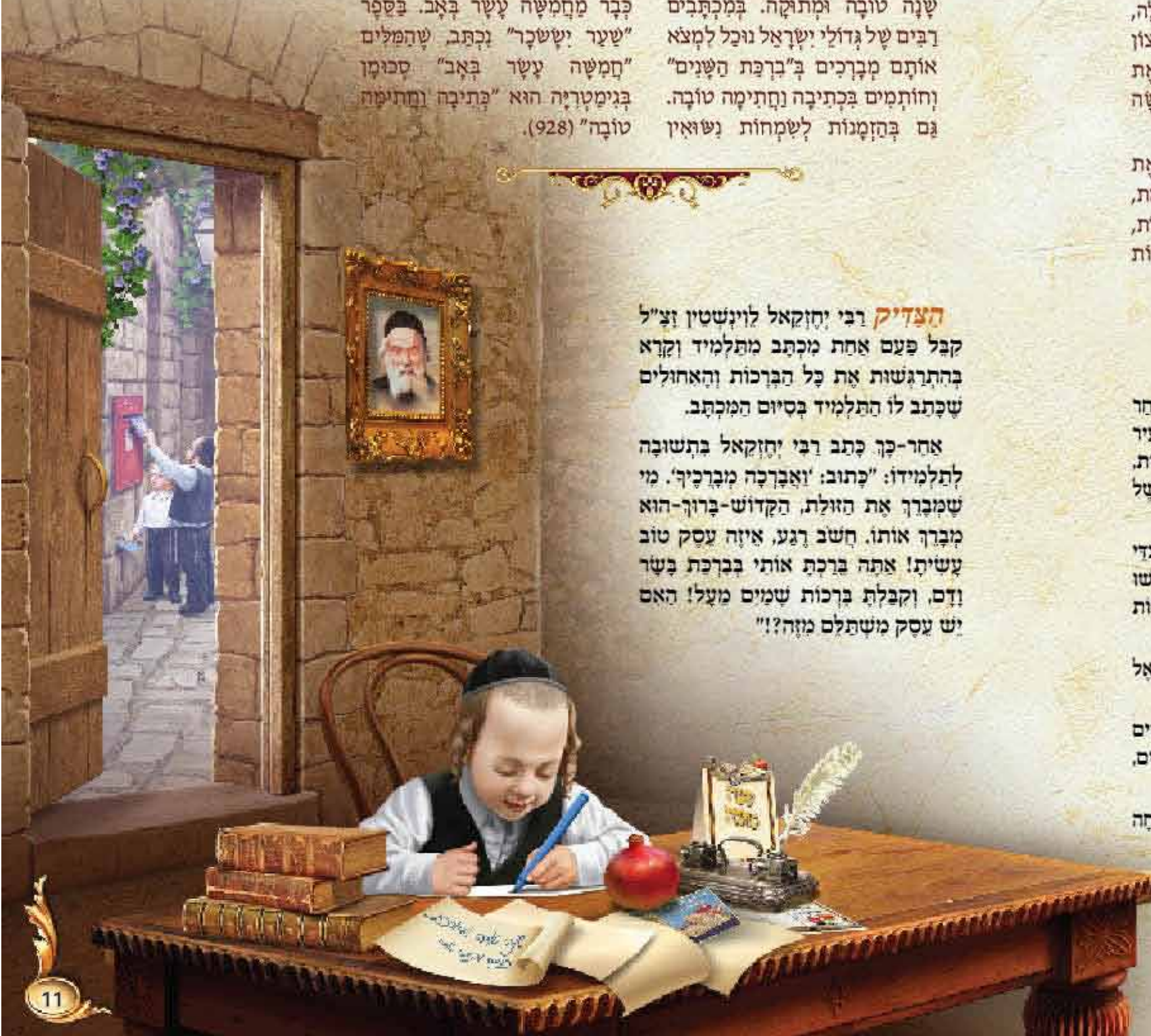
בלילה הבא ארבו השוטרים לרב ולשמש. לאחר זמן-מה עלה הקול המתנגן. קולו של השמש המעיר את הרב. עד מהרה נשמעו צעדי הרב היורד במדרגות, והשנים הלכו והתקרבו אל מקום מחבואם של השוטרים.

השוטרים, שעמדו מוכנים בשתי שורות משני צדי הרחוב, הרימו את המקלות הכבדים, אך לפתע חשו שאינם יכולים להזיז את הידים! כל גופם הפך להיות משתק!

הרב והשמש המשיכו ללכת בנחת, עד שהגיעו אל בית הקנסת המלא והתחילו לומר סליחות.

בבקר התעוררה העיר ארם-צובה לחיים. אנשים יצאו לרחוב וראו בבהלה את שתי שורות השוטרים, שעמדו כמו פסלים ומקלות בידיהם...

כאשר שמע המושל את שארע, מהר לבקש סליחה מהרב והפציר בו שיתפלל על השוטרים שיתרפאו. "למדתי את הלקח. להבא לא אפריע לשמש לקרא ולהעיר לסליחות ולא אתערב במנהגים הקדושים", אמר המושל.





בבית משפחת לוי פחד וחרדה. אב המשפחה צפוי למשפט. היום בערב יבואו אנשי המשטרה לקחתו למעצר, ואחר זמן ישפט על אשמה חמורה.

השכנים והידידים כלם חרדים ומשתתפים בצערה של משפחת לוי. הם נוהרים אל הבית ומאחלים למר לוי שיצא לצאת זכאי במשפט.

אנשי המשטרה מתקרבים אל הבית ושומעים קולות הבוקעים מתוכו:

"השם יעזר לך שתצא זכאי, ויראו כלם כי אתה חף מפשע!"

"שתזכה לראות הרבה נחת מהילדים עוד רבות בשנים מתוך שמחה וטוב ללב, בלי צער ועגמת-נפש!"

הברכות זורמות ומרעפות מכל הלבבות, עד שלמחרת של אנשי המשטרה מתגנבת מחשבה: אם אנשים רבים כל כך מחבבים את האדם הזה, כנראה הוא אינו פושע! נצטרך להביא זאת בחשבון בעת המשפט!

את היהודי העומד לפני כס המשפט ביום הדין הגדול והגורא מקיפים חברים וידידים, וכלם מאחלים לו ברפת שנה טובה בחם ובדידות. כל הברכות הללו - אומרים צדיקים - מנחות על פני הזכות במאזנים ומוסיפות למשקל הזכיות!

לפיקד נרבה לאחל לחברים ולקרובים, ונשמח בכל ברכה שמברכים אותנו לקראת השנה הקדשה, משום שלכל ברכה יש פח ומשקל רב ביותר ביום קדוש זה.



לשנה טובה תפתבו

בלילה הראשון של ראש השנה מאחלים האחד לרעהו: "לשנה טובה תכתב ותחתם לאלתר לחיים טובים ארכים ולשלום".

נשים ובנות מאחלות זו לזו: "לשנה טובה תפתבו ותחתמי לאלתר לחיים טובים ארכים ולשלום".

יש דעה האומרת כי בלילה השני אין מאחלים, מתוך תקווה שהחבר יצא זכאי בדיון ביום הראשון של ראש השנה, ובדואו כבר נכתב לשנה טובה ומתוקה.

נוהגים בליל ראש השנה לברך איש את רעהו

לשנה טובה תפתבו ותחתם לאלתר לחיים טובים ארכים ולשלום:
לשנה טובה תפתבו ותחתמי לאלתר לחיים טובים ארכים ולשלום: